

dum entitatem, sed secundum locum, et ita, ubi sunt loca diversa, ratione illorum intelligi potest distantia, quamvis res locata eadem sit.

12. *Ad tertium.* — Tertia ratio est, quia sequitur haec implicatio, nimurum, quod res sit extra aliquod spatium, quia est in alio loco, et quod non sit extra illud, quia in illo est circumscriptive. Sed de hac etiam ratione supra ostensum est, eodem modo applicari posse contra praesentiam sacramentalem corporis Christi, ratione cuius est extra locum quem in celo occupat, in quo tamen est circumscriptive et consequenter definitive. Responsum etiam est, illam negationem simpliciter sumptam non esse de ratione circumscriptionis, neque ex illa necessario sequi in ordine ad omnipotentiam Dei, sed solum secundum naturalem capacitatem corporis, seu creature.

13. *Ad quartum.* — Quarta ratio supra est ex Bonaventura tacta, quia quantitas occupat locum quasi formaliter, et est finita; ergo omnino limitata ad unum locum repleendum; ergo manente quantitate eodem modo finita, non potest plura replere. Et confirmatur, quia non potest quantitas esse extensa in ordine ad locum, nisi sit extensa in ordine ad se; ergo nec potest esse bis extensa in ordine ad locum, nisi sit bis extensa in se; sed hoc posterius non potest convenire uni et eidem quantitati; ergo neque prius. Ad hanc vero rationem in superioribus etiam demonstratum est, quomodo etiam deficiat in Eucharistiae mysterio, et in aliis operibus omnipotentiae Dei, et pro omnibus responsum est, finitam quidem quantitatem natura sua esse limitatam, tamen supra naturam suam iterari posse in diversis spatiis, et in eis recipere plures modos extensionis in ordine ad locum, atque hoc satis esse, ut plura spatia simul repleat, quam naturaliter possit. Unde ad confirmationem negatur consequentia, quia extensio in se est proprium fundamentum, et radicalis ratio formalis extensionis in ordine ad locum, et quasi adaequatum subjectum illius modi existendi in loco, et ideo nullus talis modus esse potest sine tali fundamento, quia non potest res habere partes in loco, nisi prius ipsa constans ex partibus intelligatur; illo autem fundamento simul supposito, jam res est capax extensionis in ordine ad locum, unius aut plurium, secundum capacitatem naturalem, vel obedientiale, ut supra declaratum est, quia postquam res habet partes

in se, nihil repugnat, quod eas habeat in diversis partibus diversorum locorum; sicut substantia Angeli non potest intelligi existens tota alicubi, nisi praeintelligatur habens suam substantiam, qua supposita per eam fit capax ut non tantum semel sit tota alicubi, sed etiam, ut naturaliter sit tota in toto, et tota in qualibet parte, supernaturaliter vero etiam in pluribus locis adaequatis.

14. *Ad quintum.* — *Solutio.* — *Rejicitur.* — Quinta ratio, quia alioqui posset idem corpus bis ponи in eodem loco, quod vix potest mente concipi. Sequela patet, quia, si potest simul habere duas praesentias inter se distantes, cur non etiam indistantes? Respondetur imprimis, fieri posse idem argumentum de praesentia sacramentali; et, quod in ea fuerit responsum, dicetur in alia. Deinde, Major supra negat sequelam; fortasse, quia praesentia sumit unitatem et distinctionem ex ordine ad spatium, quod occupat, et ideo in ordine ad diversa spatia facile intelligi possunt diversae praesentiae, etiam si subjectum idem sit; si autem subjectum sit idem, et respectu ejusdem spatii, non videtur esse posse nisi una et eadem praesentia. Sed haec ratio imprimis non procedit in praesentiis diversarum rationum, quia illae secundum se distinguunt; poterit ergo in eodem spatio idem corpus esse semel quantitative, et iterum sacramentaliter; ut si Christus apparet intra hostiam extensus et in propria specie, conservata sacramentali praesentia, quam antea habebat; deinde non procedit illa ratio in praesentiis totalibus quantitativis, si secundum diversas partes respiciant diversa spatia partialia, ut si idem homo semel sit rectus in uno spatio, et iterum contrario modo, seu inversis partibus, quia jam est habitudo aliquo modo diversa ad spatium, ut patet in motu circulari, in quo fere haec tantummodo fit loci mutatio. Denique absolute verum non est, in eodem subjecto non posse esse praesentias numero diversas in ordine ad idem omnino spatium; nam successive constat naturaliter id accidere; suppono enim, corpus, quod recuperat omnino eumdem locum, seu spatium, quod prius amiserat, non recuperare eumdem numero modum praesentiae; nam idem numero nunquam redit per naturam; quod autem causae naturales successive facere possunt, Deus, qui in agendo a tempore non pendet, potest facere simul, et ideo probabilius existimo, posse Deum, bis, et plures constituere idem corpus in eodem

loco circumdante, seu in eodem spatio, multiplicando in illo modos praesentiae numero distinctos, non aliunde, quam ex se ipsis, seu ex suis modalibus entitatibus.

15. *Ad sextum.* — Sexta ratio esse solet, quia non potest idem corpus esse in diversis temporibus; ergo neque in diversis locis. Hanc rationem non invenio apud Catholicos auctores, sed eam aliqui referunt ex hereticis, et revera aequa procedit contra mysterium Eucharistiae, ut per se constat. Est autem frigidissima ratio; aut enim est sermo de tempore extrinseco, aut de intrinseca uniuscujusque rei duracione. Rursus, tempus extrinsecum multiplicari potest uno modo, juxta probabilem opinionem, in diversis subjectis, seu motibus; et hoc modo, sicut duo tempora possunt simul esse seu currere, ita potest una res esse simul in multis temporibus, seu illis commensurari; alio modo multiplicari potest hoc tempus secundum diversas partes ejusdem subjecti, seu motus, quomodo multiplicantur dies et anni; et hoc modo non potest eadem res simul esse in diversis temporibus, quia talia tempora ipsa inter se non possunt esse simul, eo quod in suo proprio conceptu includunt successionem, in quo est aperta differentia inter tempus et locum; et tamen modo, quo illa tempora habent esse, scilicet, unum post aliud, potest eadem res permanens secundum eamdem omnino durationem in eis esse, seu illis coexistere. At, si loquamur de duratione intrinseca illi (ut opinor) non potest in eadem re secundum idem esse multiplicari, quia non est modus extrinsecus rei superadditus, sicut praesentia localis, sed ipsam rei entitas seu existentia, solumque ratione ab ea distinguitur.

16. *Ad septimum.* — Septima ratio, quia sequitur, idem corpus quantum, esse aequale corpori majori, et minori, et consequenter aequale et inaequale eidem, quod manifestam repugnantiam involvit; sequela probatur, quia corpus quantitative existens in loco est aequale loco, teste Aristotele; ergo si est in duobus locis, est aequale utrius loco simul; ergo est etiam majus quolibet illorum locorum per se, vel e contrario uterque locus simul erit major, quam locatum. Atque haec ratio inter omnes nonnullis philosophis maxime placet, quia haec non potest ita apparenter accommodari mysterio Eucharistiae, quia secundum illum modum praesentiae non est commensuratio inter locum et locatum. Sed revera, etiam haec ratio est valde frivola, et

omisso mysterio Eucharistiae, manifeste reponeri potest ex alio miraculo penetrationis duorum corporum in eodem loco; nam sicut locatum est aequale loco, ita locus locato; est enim relatio mutua; ergo, quando duo corpora sunt penetrative in loco, locus est aequalis utrius illorum, et utrumque illorum simul aequatur loco, quia simul commensuratur illi; et tamen utrumque simul est majus, quam quilibet illorum per se; ergo idem locus est aequalis majori et minori locato, scilicet unicuique illorum corporum per se, et utrius simul. Constat autem, hanc argumentandi rationem esse sophisticam. Quod aliter in hunc modum declaratur: fingamus enim, duo corpora, se penetrantia in eodem loco, unum et idem corpus intra se continere, ut, v. gr., duo vasa omnino aequalia et ejusdem figurae, penetrative existentia in eodem loco, eamdem aquam continere, seu circumdare; quo posito necesse est fateri, unum corpus esse in duobus locis materialibus, id est, sumendo locum tantum pro superficie extrinseca continente; et tunc redit idem argumentum; nam illud locatum aequale est illis duobus locis; nam haec aequalitas potissimum intercedit secundum superficies continentem et contentam; ergo erit idem locatum aequale singulis locis, atque utrius simul. Quod si dicatur, facta tali penetratione, unum corpus esse aequale duobus, quia sunt per modum unius, et non occupant maiorem locum quam unum locum tantum, vel (quod idem est) esse aequale utrius quoad extensionem in loco, hoc ipsum declarat prioris argumenti fallaciam, nam eodem modo unum corpus existens in duobus locis est aequale illis, quoad extensionem in loco, seu quia est in illis per modum plurium, seu per plures extensiones in loco, et ideo tantum spatium occupat, quantum duo corpora aequalia. Ratio autem a priori hujus deceptionis est, quia non distinguitur duplex extensio quantitatis, altera in se, altera in ordine ad locum, neque duplex aequalitas, quae in eis potest fundari. Nam secundum eam extensionem seu dimensionem, quam habet quantitas secundum se, non potest eadem quantitas, eodem modo in se disposita secundum condensationem vel raritatem, esse aequalis majori et minori quantitati, et duabus quantitatibus aequalibus simul sumptis, quia, sicut haec extensio consistit in hoc, quod inter talia extrema tanta quantitas mediet in uno corpore, sicut in alio, et a posteriori a nobis explicatur per natu-

ralem aptitudinem ad occupandum locum quantitativum, ita æqualitas secundum hanc eamdem extensionem consistit in aptitudine ad occupandum æqualem locum, seu spatium, et quia haec aptitudo tantum est unica, ideo non potest, nisi unam relationem æqualitatis vel inæqualitatis respectu ejusdem fundare. Atque ita etiam si unum corpus sit in duobus locis, non erit secundum hanc extensionem æquale utriusque simul sumpto, quia nunquam est aptum ex natura sua occupare tantum locum, quantum duo corpora simul sumpta, qua ratione non potest vere dici, quantitatem hostiae esse æqualem quantitati corporis Christi, quia haec de se potens est occupare majorem locum, quamvis actu non occupet in Eucharistia; et eadem ratione duo corpora penetrative existentia in eodem loco, simul sumpta, non sunt æqualia illi, sed majora, quia natura sua apta sunt ad occupandum majorem locum. Alia vero æqualitas vel inæqualitas considerari potest secundum extensionem in ordine ad locum, et hoc modo potest corpus idem existens in duobus locis esse æquale singulis, per singulas extensiones, quas in illis habet, et utrique simul per ambas etiam simul, quia haec æqualitas nihil aliud est, quam relatio fundata in hoc, quod idem corpus tantum spatii occupet, quantum duo; sicut e contrario, si duo corpora penetrative ponantur in eodem loco, est similis æqualitas, quia non plus spati occupant, quam unum; haec autem nulla inducunt inconvenientia, sed explicant tantum ipsa mysteria, et supernaturalia opera, que dicimus esse possibilia. Sicut etiam ex natura rei satis magnum inconveniens videri potest, quod duo corpora quanta, non sint inter se æqualia, neque inæqualia, quod tamen factum est in mysterio Eucharistiae, secundum extensionem ad locum, quia, sicut corpus Christi ibi est sine tali extensione, ita etiam sine relationibus, quæ in ea fundantur; sic igitur e converso corpus recipiens plures extensiones locales in diversis spatiis, potest in hoc æquari pluribus locis, et tunc non secundum idem est æquale uni, et multis, aut majori, vel minori quantitatibus, sed secundum unam, vel plures extensiones locales. Atque hinc facile solvuntur alia incommoda, quæ hinc inferri solent, scilicet, quod sequatur, idem corpus posse esse æquale sibi ipsi, et consequenter posse circumdare et continere se ipsum; et ulterius posse esse sibi continuum, vel contiguum. Sed haec omnia

nullam habent difficultatem, quia æqualitas in eodem secundum diversas extensiones nihil habet incommodi; similiter si corpus idem potest esse in diversis locis distantibus, etiam in propinquis; et ideo nullum est inconveniens, quod extrema ejus sint simul, et consequenter, quod secundum diversas, vel etiam secundum eamdem superficiem, his existentem in eodem indivisibili spatio, se ipsum circumdet, vel contingat; aut si Deus etiam velit, nihil repugnat, quod secundum diversas partes eadem quantitas sibi ipsi continuetur, ablatis superficiebus terminantibus, et data una communi; ut si Deus poneret eundem hominem supra se ipsum, posset Deus facere, ut non solum pedes super caput, sed etiam, ut continuarentur illi.

17. Ultima ratio sumi solet ab inconvenientibus, quæ ex actionibus et passionibus oriuntur; quam late prosequitur, et in ea magna facit vim Ledesma hic, quia sequitur, inquit, quod idem homo simul possit vivere, et mori, calefieri, et frigesci, et (quod obscurius est) peccare in uno loco, et mereri in alio; et in uno amare Deum, et in alio odisse; fidelis in uno, et in alio hæreticus. Quod si objicias, quia eadem incommoda inferri possunt in mysterio Eucharistiae, respondet, non esse eamdem rationem, quia corpus in loco extensus est expositum his mutationibus et passionibus; corpus autem sacramentaliter existens est incapax illorum. Sed hoc non satis considerate dictum est: primo quidem, quia res existens modo sacramentali est capax saltem spiritualium actionum animæ; ergo in illa poterunt saltem illa incommoda sequi, quod in uno loco amet, in alio odio habeat; in uno credat, in alio discredat. Deinde, quamvis res existens modo sacramentali, ut sic, sit incapax materialium alterationum et passionum, tamen, si alibi existit quantitative, ibi poterit pati, aut interfici, sicut potuit Christus in nocte cœnæ, etiam si alias præsens conservaretur; tunc ergo eodem modo possunt inferri illa incommoda, quod in propria specie patetur, et non in sacramento; et hic viveret, ibi interficeretur. Haec ergo et similia æque procedunt contra fidei mysterium; quæ non tam illud impugnant, quam postulant ut declareremus, quomodo in his omnibus sentiendum et loquendum sit, seu quid in his omnibus consequatur, supposito mysterio, quod in duabus sequentibus sectionibus præstabilimus

SECTIO V.

Utrum res habens duas præsentias, easdem proprietates utroque necessario habeat.

1. Hæ proprietates quædam sunt, quæ intrinsecam habitudinem dicunt ad præsentiam realem, seu localem, ut stare, sedere, locatiter moveri, aut quiescere, et similes; quædam vero sunt, quæ per se non pendent a loco, vel præsentia reali, quas omnino absolutas a loco vocabimus, ut sunt omnia prædicata essentialia et substantialia, vel qualitates, ut esse album, vel nigrum, vel aliquid simile. De prioribus nulla est controversia, quia hoc ipso, quod corpus in diversis locis constituitur, habet aliquam varietatem in ipsis proprietatibus. Nam in primis necesse est, ut modus ille præsentiae, qui est in uno loco, non sit in alio, neque e converso: quia unaquaque præsentia ita respicit in spatium illud, quod replet, vel cui adest, ut extra illud esse non possit, sed statim corrumpatur, vel mutetur, ut satis ostenditur in motu locali, per quem amittitur vel acquiritur Ubi, et modus præsentiae, solum quia eadem res mutat spatium quod replet: hoc enim est magis per se, et intrinsecum, quam mutare circumdantem superficiem, ut patet in ultima sphæra mobili, si nulla alia supra illam existeret; atque in hoc fundatur immutabilitas loci physici, de qua Philosophi cum Aristot. tractant in 4 Physic., cuius primaria ratio sumenda est ex natura talis modi, quæ intrinsece et ex se postulat hanc immutabilitatem, et invariabilem habitudinem ad talem locum seu spatium; hinc ergo fit, ut ea, quæ intrinsece fundantur in his modis præsentiae, variari possint in diversis locis, ut sunt quiescere, moveri, etc., quod est per se notum, ut evidenter convincitur in mysterio Eucharistiae.

2. Difficultas est de aliis proprietatibus absolutis; de quibus ulterius distinguimus, interdum præcedere, et adhærere corpori, ut in loco existenti, prius quam alibi constituantur, ut nunc contingit in corpore Christi: interdum vero accidere potest, ut postquam res est in pluribus locis, in altero eorum novam proprietatem seu formam acquirat; de hoc posteriori modo dicam sect. sequent.; hic solum disputamus de prioribus formis, ex quibus quædam esse possunt intrinsecæ et connexæ cum natura talis rei, seu corporis, quædam vero possunt esse extrinsecus, seu

per accidentis adjunctæ; rursus corpus ipsum potest, aut simul ponit in duobus locis, aut prius in uno et postea in alio; idque aut per actionem adductivam, aut per aliam actionem substantiale, de se productivam, ut postea dicam.

3. Prima sententia.— Secunda sententia.— His positis, tres videntur esse opiniones: prima simpliciter et sine ulla distinctione affirmat, esse necessarium, ut res existens in duobus locis, in utroque habeat omnes proprietates absolutas, quas habet in quolibet eorum. Quod videtur sentire Scotus in 4, dist. 10, quæst. 4, quia repugnat, prædicata privative opposita, seu contradictorie, eidem rei simul convenire; si autem idem corpus in uno loco haberet proprietatem seu f. nam, quam non habet in alio, idem esset, v. gr., simul cæcus et videns, aut videns et non videns. Nec enim satis videtur dicere, loci diversitatem impedire oppositionem privativam seu contradictoriam; quia hæ proprietates convenientiunt rei absolute et secundum se, abstrahendo a loco; ergo de illa ut sic prædicantur, vel negantur; ergo nihil ad contradictionem refert, quod in uno vel alio loco prædicentur, aut negentur. Præsertim ait Scotus, quia respectus extrinsecus adveniens non potest variare absolutas prædications: præsentiae autem diversæ solum sunt quidam respectus extrinsecus advenientes; ergo non variant hujusmodi prædications. Secunda opinio est extreme contraria, non solum de potentia absoluta, sed etiam ex natura rei posse idem corpus existens in duobus locis habere in uno aliqua accidentia hujusmodi, quæ non habet in alio. Ita indicat Alens., 4 part., quæst. 44, memb. 7; latius Major in 4, dist. 10, quæst. 4; Ocham, quæst. 4; favet Innoc., lib. 4 de hoc mysterio, cap. 12; et Hugo Vict., lib. 2 de Sacram., part. 8, cap. 3, quatenus sentit corpus Christi in nocte cœnæ non fuisse sub speciebus panis mortale, sicut erat in propria specie, sed gloriosum et impassibile. Ratio autem solum est, quam supra indicavimus, quia ex hoc non sequitur contradicatio, qua seclusa, nulla est talis repugnantia specialis.

4. Tertia sententia.— Tertia opinio media est, de potentia absoluta recte posse fieri, ut idem corpus habeat quasdam proprietates in uno loco, et non in alio, propter rationem dictam; tamen ex natura rei omnes proprietates hujusmodi comitari idem corpus ubiquecumque sit. Ita tenet Marsil. in 4, quæst. 7,

art. 3; Soto, dist. 10, quæst. 1, art. 5; Gabr., quæst. 4, art. 2, et lect. 46 in can., qui opinionem Scoti ita interpretantur, ex quæst. 2 illius, in prædicta dist. 10; tamen quæstionibus sequentibus aliquid amplius sentit, ut dixi; et hoc etiam ut minimum sentit D. Thom., quæst. 84, art. 4; favet etiam Concil. Trident., sess. 13, approbans communem doctrinam, quod quædam existunt in hoc sacramento per concomitantiam tantum, de qua dicturi sumus, quæst. 76; ex ea enim sequi videtur, habitum Christum in hoc sacramento omnes proprietates, quas habet extra sacramentum, quæ non pendent ex hac, vel illa præsentia, idque per naturalem concomitantiam, quæ in prædicta connexione fundari videtur. Et hæc opinio simpliciter mihi placet; ad eam vero exactius expli-

candam,

5. Dico primo: simpliciter non repugnat, de potentia absoluta, idem corpus habere aliquam proprietatem vel formam in uno loco, quam non habet in alio, dummodo talis forma vel proprietas a parte rei distinguatur a tali corpore, et alioqui sit ab ipso separabilis. Haec posterior pars per se nota est, quia nisi hujuscemodi sit proprietas, neque in uno tantum loco existens corpus poterit esse sine tali proprietate, quia supponitur inseparabilis, seu indistincta ab illo; oportet ergo supponere, absolute loquendo, separabilem esse, quod habere non poterit, nisi aliquo etiam modo sit a parte rei ab illo distincta. Hoc igitur posito, probatur prior pars, primo, argumento sumpto ex ipsam locali præsentia, quæ est modus quidam ipsius corporis, ex natura rei ab ipso distinctus et separabilis. Unde fit, ut corpus Christi, v. gr., quamvis in sacramento habeat totam substantiam et quantitatem, quam habet in cœlo, nihilominus possit non habere ibi illum modum præsentiae, quem habet in cœlo, et e contrario non habere in cœlo modum, quem in Eucharistia habet; ergo non implicat contradictionem, idem fieri in quacumque alia proprietate absoluta æque distincta ac separabili. Probatur consequentia, quia quoad possibilitatem eadem est ratio, quamvis non sit eadem quoad necessitatem; id est, in illis modis localibus, non solum possibile, sed etiam necessarium est, ut non simul constuantur in omnibus locis, propter rationem speciem supra dictam, quia ab intrinseco habent talem determinationem et immutabilitatem, quæ necessitas non est in aliis pro-

prietatis sic absolutis a loco; tamen ex necessitate illarum colligitur possilitas in aliis, tum quia eadem contradictio esse videtur in his et in aliis; vel si in his non est, neque in aliis erit; tum etiam quia neque ex identitate subjecti, neque ex distinctione vel indistinctione proprietatum, potest colligi major repugnantia. Confirmatur alio exemplo: nam anima rationalis unita capiti, vel manui, non habet in hoc loco, ubi est manus, illum modum unionis, quem habet in capite, quia hic modus pendet intrinsece ab illo subjecto, cum quo sit unum, et ideo esse non potest, nisi ubi est illud; et tamen isti modi unionis per se non pendent a præsentia locali, ut constat, quia quamvis totus locus mutetur, semper servatur idem modus unionis, seu informationis; ergo etiam in his modis, qui per se a loco non pendent, potest eadem omnino res habere unum modum in uno loco, quem non habet in alio. Quod si hoc naturaliter possibile est, ut contingit in re spirituali et in ordine ad modos et loca partialia, mirum non est, quod de potentia Dei absoluta hoc non repugnet in re corporea in ordine ad integra loca omnino diversa. Secundo sumi potest argumentum ex diversis temporibus ad loca diversa; nam idem corpus existens in temporibus diversis potest in uno habere proprietatem hujusmodi, quam non habet in alio; ergo idem erit in pluribus locis. Patet consequentia, quia, sicut potest separari in uno tempore, et non alio, ita in uno loco, et non alio. Fateor esse differentiam, quia quando separatur in uno tempore, omnino separatur a tali subjecto actu existente; quando vero separatur in uno loco tantum, non omnino separatur a subjecto, ut actu existente, sed tantum ut existente hic. Verumtamen hæc differentia non obstat rationi factæ, quia similitudo seu propria non in hoc ponitur, sed in hoc solum, quod sicut subjectum potest in uno tempore durare, in quo non durat proprietas, quia est distincta, et separabilis, ita etiam subjectum potest poni in uno loco, in quo non ponatur proprietas, quia est distincta, et separabilis. Tertio est optima ratio supra facta, quia hoc non involvit contradictionem, ut exempla supra adducta declarant, et supra etiam sect. 3 dictum est, quia si contradictio proprie et simpliciter fiat (et idem est de privata oppositione), semper altera pars est falsa, scilicet, quæ absolute negat proprietatem convenientem rei in aliquo loco; si vero fiat cum loci determina-

tione, sic non est contradicatio, quæ esse debet ejusdem de eodem secundum idem. Neque contra hoc obstat replica Scoti, scilicet, quod hæc prædicata abstrahunt a loco; duobus enim modis hoc potest intelligi: primo, quod hæc proprietates per se non pendent a loco, et hoc est verum; secundo, quod non requirant præsentiam localis proportionatam præsentiae subjecti, ut illi inhærent, et hoc est falsum, quia ante omnia oportet, ut sint simul loco, et indistincta; ex hoc capite provenit, ut non sit contradicatio, rem esse hic album, et non Romæ, quia licet subjectum sit utrobius præsens, potest albedo non habere utramque præsentiam, sed unam tantum, quia cum sit res absoluta, et ex natura rei distincta, potest multiplicari in subjecto, et non in forma; et per hoc satis responsum est ad totum fundamentum primæ opinionis.

6. Secunda conclusio. — *De potentia ordinaria, ubicumque ponitur aliquod corpus, ponuntur omnes ejus proprietates connaturales et intrinsecæ.* — Dico secundo: proprietates intrinsecæ et connaturales tali rei seu corpori, de potentia ordinaria, seu juxta naturam suam, necessario insunt rei, ubicumque existat. Hoc probat argumentum tertiae opinionis sumptum ex concomitantia, quæ in hoc sacramento reperitur. Et ratio est primo, quia istæ proprietates consequuntur rem necessaria quadam connexione, seu dimensione. Ergo sine novo miraculo non potest res alicubi esse sine illis. Secundo, quia non potest res naturaliter existere sine his proprietatibus; neque ex natura rei satis est, quod in loco distante illas habeat, quia unaquaque forma sibi solum habet suum formale effectum, ubi præsens existit, sicut etiam, ut accidentis alicubi naturaliter existat, non satis est, quod alibi inhæreat subjecto, sed necesse est, ut ubicumque existit, ibi sit in subjecto; idem ergo erit in alia quacumque proprietate, seu naturali existendi modo.

7. *Si tale corpus per actionem adductivam ponatur in alio loco ab eo, in quo præexistebat, necessario trahit omnes suas proprietates de potentia ordinaria.* — Dico tertio: si corpus prius existens alibi postea ponatur simul in alio loco solum per actionem adductivam, ex natura rei affert secum omnes suas proprietates, quas in priori loco habebat, atque ita secundum potentiam ordinariam necessario habebit easdem proprietates in utroque loco. Probatur, quia hæc proprietates etiamsi acci-

dentariae sint, tamen supponuntur realiter inhærentes, et unitæ; et alioqui sunt independentes in suo esse a tali loco; ergo sicut Aristoteles dixit, motis nobis, moveri ea, quæ sunt in nobis, ita nos dicere possumus, adducto illo corpore in alium locum, adduci ea, quæ sunt in ipso, propter realem unionem, quæ non dissolvitur propter talem mutationem. Et confirmatur, nam quando motio adductiva talis est, ut auferat rem ab uno loco, et transferat in alium, tunc necessario transfert illam cum hujusmodi proprietatibus omnibus, ut per se constat; ergo idem erit, etiamsi per adductionem non privetur res priori loco, quia ratio concomitantæ, quæ est connexionis, eadem est; cuius nonnullum naturale vestigium esse potest in substantia Angeli, quando ex inadæquata parte sui loci se extendit suo modo ad ulteriores partes, nam secum defert suas potentias, et actus, et quicquid in se habet præter partiale modum præsentie.

8. *Si tamen simul in duplice loco ponatur, non habet cum illis istam quasi necessariam connexionem.* — Dico quarto: si idem corpus simul ponatur in pluribus locis, aut si per actiones substanciales diversas in eis constituantur, etiamsi altera earum prius existat, quam alia, fere ex voluntate Dei pendet, quod in utroque loco habeat vel non habeat easdem qualitates seu proprietates extrinsecas, seu accidentales; magis tamen congruum, et naturis rerum magis consentaneum esse videtur, ut easdem utrobius recipiat. Probatur primo, quia hæc proprietates neque ex re ipsa intrinsece sequuntur, neque ei sunt debitæ ex natura rei, ut supponitur; ergo, quando res fit, ut aliquam habeat ex his proprietatibus, necessaria est nova actio, quæ non solum est distincta ab actione, qua fit subjectum, sed etiam nullam habet connexionem cum illa; ergo quod de facto conjungantur, ex voluntate et concursu extrinseci agentis pendet; ergo similiter, quod conjungantur in uno loco, et non in aliis, vel quod actio accidentalis conjungatur cum una actione substanciali, et non cum alia, pendet ex voluntate Dei, quia hæc supernaturaliter operatur. Dices: quamvis hæc proprietas absolute non sit debita, tamen ex suppositione, quod inest, seu datur in uno loco, debetur in alio. Respondetur hoc declarare utcumque alteram partem conclusionis; nam hoc debitum non potest esse omnino intrinsecum et connaturale, quia ista proprietas intrinseca

et connaturalis non est, et ideo non tollit, quin pendeat ex Dei voluntate; videtur autem esse debitum quoddam congruitatis; est enim magis consentaneum naturis rerum, ut cum identitate subjecti identitas proprietatum servetur, quantum fieri possit. Item quia non est naturæ rei consentaneum, ut idem subjectum habeat contrarias formas, etiam in diversis locis; ergo neque ut habeat simul formam et privationem ejus. Tandem hoc etiam persuadet communis doctrina supra data de concomitantia, quæ in hoc sacramento intercedit, ut latius quæst. 76 dicturi sumus.

SECTIO VI.

Utrum mutatio facta in aliquo corpore necessario fiat in omnibus locis, in quibus illud existit.

4. Prima sententia. — Constat ex dictis quæstionem hanc non tractari de mutatione locali, quia cum hæc nihil aliud sit quam effectio præsentiae, seu ipsam præsentia, aut ubi in fieri, sicut una præsentia est in uno loco, et non in alio, ita potest fieri vel mutari, in uno loco, et non in alio, et ita Christus mutat præsentiam in sacramento, et non in celo, et suo modo anima in manu, et non in capite; imo licet contingat simul moveri in duobus locis, ut movetur Christus in duabus hostiis, non est idem motus utrobius, sed diversus, quia ad distinctam præsentiam terminatur. Est ergo quæstio de aliis mutationibus, in qua, suppositis quæ præcedenti sectione dicta sunt, nulla videtur esse difficultas in ordine ad divinam potentiam, quia hujusmodi mutatio, superveniens rei existenti in loco, semper terminatur ad aliquid ex natura rei distinctum et separabile a subjecto; diximus autem terminum ipsum posse esse in subjecto in uno loco, et non in alio, quia quoad hoc non est minor repugnantia in mutatione, quam in ipso termino. Solum ergo superest inquirendum, quid ex natura rei consequatur, et hoc ipsum est, quod de Eucharistia inquiri solet, an si Christus extra sacramentum calefieret, vel doleret, easdem mutationes in sacramento paterneretur. In qua re D. Thom., q. 76, art. 1, et quæst. 84, art. 4, simpliciter affirmat, considerando præcise in his mutationibus id quod est absolutum a motu locali; idemque sentit Scot., dist. 10, quæst. 2 et 4, et frequentius ibi Theologi, et Altisiod., lib. 4 Sum., tract. 5, cap. 5, quæst. 6; Egid., Theorem. 46 de Eucharist.; Petrus Soto,

lect. 6 de Euchar.; et favet Innocent., lib. 4 de hoc myst., cap. 6. Fundamentum esse potest, quia subjectum mutationis idem est, et mutatio, quæ in eo fit, non pendet a loco.

2. Secunda sententia. — Secunda vero sententia negat, hoc sequi ex natura rei; indicat Hugo Vict., et Alexand. Alens., citati sect. præced. Tenet Major, dist. 10, quæst. 5; Palac., d. 11, quæst. 4; Ledesm., quæst. 16, art. 4, dub. 3; Ruard., art. 45. Fundamenta afferemus postea.

3. Agens naturale mutans corpus in uno loco, non mutat in alio, ex vi suæ virtutis. — *Evasio.*

— Impugnatur. — Dico ergo primo: ex sola virtute agentis naturalis, mutatio facta in uno loco non fit in aliis locis distantibus, in quibus idem corpus existit. Hæc conclusio probabitur melius, descendendo ad specificas mutationes et per eas sigillatim discurrendo. Hæc ergo mutatio potest esse, aut per actionem transiuntrem, aut per immanentem; et prior potest ad tria capita revocari, quæ sunt alteratio, augmentatio propria, vel improoria, et generatio; sub posteriori vero membro continentur omnes actus sensuum externorum et internorum, intellectus, appetitus, et voluntatis. Probatur ergo primo de alteratione, quia si corpus existat hic et Romæ, et hic calefiat ab igne, ex virtute illius agentis non potest illa calefactio Romæ fieri, quia ignis non habet virtutem naturalem ad agendum, nisi intra suam sphærā; non ergo potest calefactionem seu calorem Romam transmittere. Dices, quamvis agens per se consideratum non habeat hanc virtutem, nihilominus hunc effectum sequi ex necessitate materiæ, quia, quod actioni hujus agentis hic subjicitur, idem omnino est Romæ. Sed contra: primo, quia hic effectus, quod hic calor adsit Romæ, est novus effectus realis; ergo necessario esse debet ab aliqua causa efficiente, quæ habeat vim efficiendem illius; sed hanc non habet ignis ex se, neque identitas subjecti eam illi consert: ergo. Secundo ex illa actione sequetur, quod ille calor habeat duas præsentias reales, unam hic, alteram Romæ; sed hic est effectus valde supernaturalis; ergo non potest illum efficere ignis virtute sua, etiamsi subjectum sit idem in utroque loco. Quin potius, si ad agendum illum calorem in illo subjecto in uno loco omnino necessarium esset, illum efficere in utroque loco, potius dicendum esset, ignem non posse omnino efficere illum calorem sola virtute naturali etiam in uno loco, quam posse in utroque; quia facilius est, virtutem natu-

ralem impediri ab agendo, quam elevari ex sola conditione materialis subjecti ad agendum aliquid supra totam naturæ virtutem. Quod autem nec hoc sit necessarium dicere, probatur tertio ex motu locali; nam supposita existentia ejusdem corporis in duobus locis, potest agens virtute naturali illud mouere localiter in uno loco, quamvis non possit illum et eundem motum transferre in alterum locum; ergo similiter poterit calefacere illud in uno loco, quamvis non possit calefactionem illam mittere in alium locum; signum est enim, solam identitatem subjecti non sufficere, ut mutatio in eo facta in uno loco transeat in alium, si aliunde obstet aliquid impedimentum; hoc autem impedimentum in mutatione locali provenit non solum ex defectu virtutis activæ, sed etiam ex ratione ipsius mutationis et termini ejus; in alteratione autem sufficienter provenit ex defectu virtutis agentis. Quarto et ultimo est specialis ratio in hoc mysterio, ut calefactio facta in corpore Christi existentis, v. gr., in cœnaculo, non posset virtute agentis naturalis transire in idem corpus sub speciebus panis existens; quia oporteret, calorem illum recipere modum sacramentalem existendi sub speciebus, totumque existere in toto, et totum in qualibet parte et puncto; hoc autem neque ab agente naturali virtute, neque ex vi materialis alterationis fieri potest, quia ille modus sacramentalis, supernaturalis est et altioris ordinis. Et confirmatur: nam propter hanc maxime causam non potest corpus Christi, ut in hoc sacramento existit, immediate pati ab agente naturali; ergo nec mediate, id est, media alteratione facta in eodem corpore, in eodem loco; nam effectus idem futurus est sub sacramento, sive immediate, sive mediate fieri dicatur; præsertim, quia semper requirit propriam et immediatam actionem, per quam fiat.

4. Secundo probatur conclusio in motibus ad quantitatem, quos sub nomine augmentationis proprie vel improoria dictæ, ad quam diminutio reducitur, complexi sumus; potest enim hic motus triplex intelligi. Primus est, per modum continuationis, vel divisionis, ut cum aqua aquæ infunditur, vel ab aqua separatur; et de hoc constat, non necessario consequi ex uno loco ad alium, quia fit per motum localem vel ipsius corporis, vel alterius, quod interponitur inter partes ejus; ostensum est autem, mutationem localem non transferri ex uno loco in alium. Unde, si cadem aqua esset